

Locuint'a Redactorului:
si
Cancelari'a Redactiunii:
e in
Strat'a Morariloru Nr. 18.

Articolile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespun-
dinti' regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va es' Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demaneti'a.

Prețulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre șase lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. tupa tim-
brate pentru șesca care publicari-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

la

FEDERATIUNEA

pre semestrulu II. (iul.—dec.) 1868.

Incepandu-se semestrulu II. deschidemu pre-
numeratiune la diurnalulu nostru, totu cu conditi unil,
cari se vedu in fruntea lui, si rogâmu pre p. t. dor-
itori de a avè acestu diurnalu, sê binevoiesca a grabi
cu prenumeratiunea, ca sê ne potemu orienta de
tempuriu in privinti'a nrului esemplarielor.

Redactiunea.

Dieta Ungariei.

Siedinti'a d'in 23 iuliu a casei magnatiloru.

Presiedinte: Mailáth; notariu: Nyáry; ministri:
Wenckheim, Lónyay.

Bujanovits, notariulu casei represintantilo-
ru, aduce mai multe proiepte de legi pentru desbateru
ulteriora; — se trametu la comisiunea financiaria.

Notariulu cetesce referatul comisiunei finantia-
rie despre darea caselor; proieptulu respectivu se
primesce fâra orecare modificatiune.

Se cetesce proieptulu de lege despre darea casti-
gului personalu, si se primesce in ascemene molu.

In fine presiedintele recerca comisiunea finan-
tiaria, sê referesca despre agendele sale inca in sie-
dinti'a de mane.

Cuventarea deputatului Al. Romanu

tenuta in siedinti'a d'in 21 iuliu.

On casa! Mare parte d'in cele, ce s'au dîsu despre obie-
ptulu desbateri, dupa modest'a mea parere nu s'au tienutu
de obieptu, daca inse desbateru s'au prelungitu astfelu si
totu-odata a devenitu si iritata, caus'a e numai pre stimatulu
ministru de interne, care, spre a justificâ procedur'a sa arbitra-
ria si vatematoria de constitutiune, s'a provocatu la nisce plan-
sori si suspitiunâri, a caroru basa e cu atâtu mai dubiosa, cu
câtu dnulu ministru n'a potutu produce nice una fapta.

Eu, on. casa, vedu in acêsta afacere una cestiune im-
portanta de principiu, si pentru aceea vreu sê vorbescu de a
dreptulu despre obieptu (sê audimu!) Mai nainte inse de a
face acêst'a, conceda-mi on. casa, sê mi-potu face observati-
unile mele la unca sperssiuni cuprinse in cuventâriile a doui
satevorbitori.

Deputatulu Ivánka dîse, câ procedur'a dnului ministru
s'aru potè reprobâ cu totu dreptulu, deca ministru n'aru
si recunoscutu insu-si, câ a vatematu constitutiunea; deorace
inse ministru si-a marturisitu gresiel'a, asiè dara procedur'a
lui trebeu aprobata. Me miru forte, câ audu de acestea chiaru
d'in partea stenga; eu credu, câ n'a fostu de locu de lipsa, ca
toemai dnulu Ivánka sê spuna acêst'a partitei d'in drept'a;
acea loiala partita si asiè aru fi facutu-o, pre cum vedem, câ
a si facutu-o in fapta, inca mai nainte de a fi primitu avisu
d'in partea stenga.

Deputatulu Berzenczey dîse, câ unii vreu sê face ces-
tiune de natiunalitate d'in acêsta afacere. In asta privintia
me provocu la on. casa, câ nu s'a facutu nici alusiune in sen-
sulu acêst'a, se pare inse, câ deputatulu Berzenczey si-a des-
coperitu secretele inimei sale, si toemai elu e acêl'a, care face
cestiune de natiunalitate d'in afacerea presinte, si in cre-
dinti'a acêst'a me intarescu cuvintele lui d'in urma, câ elu,
pre cum se scie, nu e pre îndatinatu a lingusî regimului, d'in
care declaratiune urmeza de-a dreptulu, câ dnulu Berzen-
zey, care, pre cum dîse, nu e pre dedatu a lingusî regimului,
in afacerea acêst'a, care dupa parerea lui e cestiune de nati-
onalitate, totu-si voiesce a lingusî candu aproba procedur'a re-
gimului.

Dupa aceste observatiuni me rentoreu la obieptu, care
dupa parerea mea nu e afacere personala, ci cestiune de prin-
cipiu forte insemnata. Abstragendu dara de la tota personali-
tatea, voiu vorbi despre obieptu carele constâ d'in doue pârti
cari era le cuprindu in doue intrebâri. (Sê audimu!) Un'a e:
avutu-a regimulu dreptu si causa deplina sê trameta com-
isariu la Neoplant'a (Intrerumperi: pote n'a avutu?) Dâ,

regimulu au avutu dreptulu, si deca a avutu, si causa
deplina spre asiè ce-va, in asta privintia, fiindu dnulu
ministru respundictoriu pentru procedur'a sa, se pote
justificâ. — Èr' ce se tîne de a dou'a cestiune: avu-
tu-a regimulu dreptulu, a suspinde constitutiunea si a
despoiâ opidulu Neoplantei de libertatea sa constitutiuna-
la? — La acêst'a dau respunsu categoricu câ regimulu n'a
avutu nici dreptu nici causa, câ-ci, pre cum dîsei, insu-si mi-
nistru in justificarea sa, s'a provocatu numai la plausori si
suspitiunâri nefundate. Acum in se, on. casa, candu dnulu mi-
nistru cu cunoscut'a si eminintea sa calitate de sports-
manu a atacatu barierele constitutiunei, si candu acêst'a nu o
face acum antâi'a ora, câ-ci deca mi-aducu bine a minte, ace-
stu-a e alu treile sêu alu patrulu casu d'in partea dnului mi-
nistru, si candu insu-si marturisese, câ a vatematu constitu-
tiunea, — crede ore on. partita d'in drept'a, sêu maioritatea
casei, câ chiamarea ei ar fi a urmâ orbisii regimului si
a aprobâ faptele lui neconstitutiunale? Atunci on. casa,
dupa trist'a esperintia scosa d'in incidintele de asta-di, si
dupa cele ce le-an esperiatu si cu alta ocaziune in cas'a acê-
st'a, mi-potu exprime numai mirarea si in adeveru mi-perdu
sperantia. Intre atari coreustâri, deca asiu potè sperâ, sê mi-
ajungu scopulu, n'asiu potè face alt'a, decâtu sê partinescu,
propunerea on. meu amicu Hodosiu; dar sciindu, câ acêst'a
n'aru avè sucesu (sgomotu), sum constrinsu a constatâ unu
faptu (sê audimu, ce foliu de faptu!); vreu sê constatatu in
fati'a casei si a tieriei, câ atunci, candu partia d'in drept'a
nu se sfiesce a aprobâ vatemarea recunoscuta a constituti-
nei, — atunci sentiulu constitutiunale alu maioritâti casei
trebeu sê fia scadiutu in mesura mare (Sgomotu, iritatiune
mare).

La memori'a metropolitului Alesandru*).

Pentru acêl'a, care se va ocupâ cu biografi'a
acestui mare barbatu — adeveratu martiru alu na-
tiunei — voru fi de interesu si urmatoriele date.

Suptu cea mai crancena epoca a absolutismului
caletorindu metropolitulu Alesandru la Vien'a in
caus'a clerului si a metropoliei, a cercetatu pe mini-
strulu presiedinte Felix Schwarzenberg, si
rugandu-lu pentru spriginire, i-au immanuatu unu
memorandu, carele voia alu subterne Maiestatei
Sale imperatului, si in care a aretatu cu vii colori
jertfele, care le aduse natiunea romana dinastiei si
tronului, in tote timpurile, cu deosebire si in 1848/9,
dovelandu si atâta, câ romanii suntu asemenea tra-
ctati acelor'a, cari au detronatu dinasti'a in Dobrit-
nu, si câ Transilvania fiindu linistita, nu e nici unu
motivu, pentru care s'ar vedè de lipsa, ca ea (tier'a)
si pe viitoriu sê se guverneze absolutistice, s. a. s. a.

La audiulu acestoru cuvinte principele Schwar-
zenberg privindu aspru asupra metropolitului a
dîsu: cum Dta cutedi ca episcopu a subterne ast-fe-
liu de memorandu, care indirecte e indreptatu in
contra sistemului de statu, introdusu in tote provin-
ciele imperiului Austriei, scii Dta, câ prin acêsta ai
perde grati'a Maiestatei Sale?

Metropolitulu Alesandru cu tota umi'inti'a, sin-
ceritatea, du'cetia elocintiei si resolutiunea unui ro-
manu austriacu, — care era liniile principali in ca-
cterulu lui, — a respunsu:

Serenissime principe! Eu cunoscu istori'a nati-
unei mele si sciu forte bine, câ nimbulu, care e im-
preunatu cu numele imperatului inaintea romanului,
si-are basea tocma in aceea-si fapta maiestatica, câ-ci
romanii ca o natiune martira, in contra tuturoru bar-
bariloru si asuprelor, singuru singurelu numai la
imperatulu au capetatu d'in candu in candu scutu si
mangaiare. Famili'a imperatesca este atâtu de reli-
giosa, Mai. Sa imperatulu nostru este de asemenea
simtieminte si este urmatoriulu lui Iosifu II., alu ca-
rui nume e santu inaintea romaniloru. Imperatulu
nostru care e chiamatu de la provedintia a regenerâ
imperiuulu, nu pote luâ in nume de rêu memorandulu
meu sel.

Serenissime! Eu candu amu primitu de la cleru
acêst'a cruce — dupa care eu nici odata n'amu am-
b'atu — alu carei simbolu si insemnate inse mi-
suntu sante, amu primitu cu aceea resoluta propu-
nere, a o portâ pana candu voiu potè fi in folosulu
clerului, natiunei si alu patriei, de la care nu me va

*) Acte de aceste, care suntu acum proprietatea istoriei,
ar' trebuî date tote la lumina. — R.

potè abate nimicu in lumea lui Dlieu, ve rogu dara
a me spriginî.

Ministru prin acêsta declarare energica si mai
tare iritatu, a denegatu sprigin' rea si a repetitu, câ
metropolitulu va perde grati'a Maiestatei Sale.

Atunci metropolitulu scolandu-se si-au luatn or-
dulu si crucea episcopesca diosu, punendu celu d'an-
tâiu pe mes'a ministruului, era crucea in pusunariu,
cu urmatoriele cuvinte: Or' lurile suntu grati'a Maie-
statei Sale, era crucea e grati'a clerului, le dau in-
dereptu si de adi incolo sum unu calugaru simplu.

Principele Schwarzenberg, care era de cultura
si insusiri inalte si nobile, convinsu fiindu despre
sinceritatea si lealitatea metropolitului, suprinsu
fiindu de ast'liu de portare, in tonu afabilu a dîsu
metropolitului, „molcomesce-te, câ-ci eu n'amu vru-
tu sê devina lucrulu asiè de parte si pote ai datu
cuvinte'loru mele unu inti-lesu, care a fostu de par e
de intentiunile mele, privesce ca candu nu s'aru fi
intemplatu nimic'a intre noi.

Ceea ce a si urmatu, pentru câ deca o intem-
plare casuala nu descoperia acestu secretu, se co-
borâ in 7 sept. 1867 dimpreuna cu metropolitulu in
mormentu.

E de insemnatu, câ acestu spiritulu anticu roma-
nu, a fostu scutitu de totu egoismulu si vanitate.
Mai de multe ori provocatu fiindu de straini a cere
baronatulu pentru nepotii sêi — pe cari i iubia —
li-a respunsu: Famili'a mea e de secolu nobila, asi
avè dreptu a cere si baronatulu pentru mine, ori fa-
mi'a mea, — precum au facutu si alte familii; —
eu inse cugetu, câ nobilitatea sufletului e cea mai
stralucia, era romanii suntu si trebeu sê remana pu-
rura natiune democratica — n'au lipsa dara, ca
prin titluri fâra venituri, sê se despartiesca de cor-
pulu natiunale.

Cand u primitu ordulu coronei de feru clasa
I, in 1864 i-am gratulatu si eu, d'impreuna cu nati-
unea intrega — la mai multe luni l'amu cercetatu in
persona, si mi amu innoitu gratularea cu gur'a, es-
primendu-mi dorinti'a de a potè vedè acestu ordu.

Betranulu indata a adusu ordulu, care era pa-
chetatu precum l'a tramisu d'in Vien'a, cu amicabil'a
si placut'a lui maniera, l'au despachetatu inaintea
mea, si mi l'au aretatu.

Dar' apoi Escelentia pentru Dlieu inca nu l'ai
vedintu, n'ai fostu curiosu alu vedè. — Nu, dîse be-
tranulu; eu privescu acestu ordu stralucitu ca o pro-
prietate a natiunei mele, datu prin person'a mea de
Maiestatea Sa imperatulu, ca o distingere si onore,
pentru credinti'a si jertfele, care serman'a natiune in
tote timpurile le a alusu tronului. — Eu acestu or-
du in totu anulu lu voiu portâ la 2 ocaziuni solemne,
la diu'a imperatului, si in diu'a candu Maiestatea
Sa a sanctionatu art. de lege pentru inarticularea na-
tiunei romane.

Dupa aceste era au dusu ordulu inderetu, si
eu amu remasu uimitu, nu de vederea ordului, ci de
marirea spiritului metropolitului Siulu tiu.

Onore, pietate si eterna aducere aminte se cu-
vine acestui mare barbatu, care cu ochii plini de la-
crimi a exprimat, cele de pre urma cuvinte: „Do-
mnedicule alu poteriloru! Tie ti increlintiezu patria.
natiunea si clerulu meu, apara si scutesce, câ-ci au
multi dusmani.“
„Gaz. Trans.“

Transilvani'a.

Nr. 173. pres. 1868.

A n u n c i u.

Conformu conclusului a lasu in siedinti'a III. p.
XXXII. a adunârei generale a asociatiunei transi-
vane tenuta la Clusiu in 28 Aug. c. n. 1867, a luna-
rea gener. a asociatiunei trans. rom. pentru anulu
curinte 1867/8 se va tîne in Gherla in 25/13
si 26/14 Aug. c. n.

Ceea ce prin acêst'a in sensulu §§ loru 21 si 25
d'in statutele asociatiunei se aduce la cuoscinti'a
publica*).

*) Celealalte diurnale romane inca suntu rogata a re-
produce in colonele loru acestu anuci.

De la presidiu asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Sibiu in 2 iuliu c. n. 1868.

I. V. Rusu mp.,
secret.

I. Hanea mp.,
vicepres.

Ordinea lucrărilor adunării generale VIII.

ce asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu o va țienē in Gherla in 25/13 si 26/14 augustu 1868.

Siedintia I.

1. Membrii asociatiunii, adunandu-se demaneti'a la 9 ore in localu destinat pentru țienerea siedintie'loru, alege o deputatiune de 6 membri spre a invtă pre Esceinti'a Sa domnulu presiedinte la adunare.

2. Presiedintele, ocupandu locul sēu, deschide adunarea.

3. A lunarea alege pentru portarea protocolului trei notari ad hoc.

4. Secretariulu comitetului cetesce reportulu sēu despre activitatea comitetului in anulu espiratu, de la cea d'in urma adunare generala.

5. Casariu u si controlorulu asternu bilantiulu venituriloru si speseloru anuale si espunu preste totu starea materiala a asociatiunii.

6. Bibliotecariulu reporteza despre starea actuala a bibliotecei asoc.

7. Se alege o comisiune de 3 membri, cari in intiesululu §§-loru 6, 8, 9 d'in statute voru conscrie intr'unu localu indemanaticu pre membrii cei noi, voru incasā tacele de la d'insii si le voru subministra casariulu.

8. Se alege o comisiune de 5 membri spre a cercetā socotelele si a raportā in siedintia a dou'a.

9. Se alege o comisiune de 7 membri spre a debate asupra eventualorulu propuneri ale comitetului, sēu ale altoru membri ai asociatiunii, care aru cadē in competinti'a adunării generale.

10. Timpulu restante se intrebuintieza pentru cetirea disertatiuniloru incurse d'in bunu timpu la presidiulu comitetului asociatiunii.

Siedintia II.

11. Se continua cetirea disertatiuniloru restanti d'in siedintia premergatoria.

12. Se primescu si desbatu reportele comisiuniloru delegate in siedintia precedente dupa ordinea statorita de presiedintele.

13. Se desbatu proiectele si motiunile, ce s'ar face in privinti'a asociatiunii.

14. Se statoreste timpulu si locul celei mai de aproape adunării generale.

Sibiu 25 iuniu (7 iuliu) 1868.

De la comitetulu asociatiunii transilvane romane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

I. V. Rusu mp.,
secret. II.

I. Hanea mp.,
vicepres.

Salisce, 18 iuliu 1868.

Candu amu privi starea nostra sociale-politica prin ochianulu misteriosu alu clericaliloru, cari absorbu pre cetatianu cu totulu in crestinu: atunci amu fi siliti a constatā cu dorere, cā Uniunea Transilvaniei cu Ungaria s'a consumatu d'in partea Unguriloru in diet'a trans. a anului 1848, — d'in partea Romaniloru pe jumetate in a. 1851, candu s'a reinfiintiatu infulu mitropolitana gr. c., — si pe cealalta jumetate in a. 1865—8, candu a reinviatu mitropoli'a gr. or. Sasi de sine numai nu numera.

Metropolie'e aceste si episcopieele noue suntu totu atâtea cercuri uniunistice, aplicate pe trupulu natiunii romane, — adevratu opere mantuitorie ale politicele trecute in favorea statului magiaru!

Ce-ti mai lipsesce, poporu Romanu! — strabunii vostri inca nu s'au indestulitu cu unu Tribunu, si Patricii li-au incuviintiatu die ce tribun, cā-ci intre diece mai bine prospera neintelegerea!

Daca es.e uniunea d'in partea elementului cetatianscu consumata, — puna fiacare Romanu man'a pe anima si va primi respunsu!

„Telegrafulu Romanu“ publica in Nr. 51: 1868 „articulu IX. de lege d'in a. 1868 in caus'a celoru de religiunea gr. or.“ si in Nr. 52: „Representatiunea sinodale a arhieriloru de rel. gr. or. pentru resolvirea unui congressu natiunale besericescu d'in 28 aug. 1865.“

Deore-ce §. 3 alu mentionatei legi vorbesce numai despre „doue provincie besericesci — a buna sema metropoli'a serbesca si romanesca, — care „fiecare de sine exercita dreptulu autonomiei in adunării (congresele) besericesci: se nasce intre alte si iatrebarea cea importanta, cā, — dupa ce biseric'a gr. or. cunoosce numai sinode dogmatice si ecclesiastico-administrative si dupa ce in sensulu can. 8. VI. — si can. 6. VII. fiecare eparchia trebuie sē-si aiba sinodele concernente, care suntu a se convocā

in totu anulu (vedi Siagn'a, Compendiulu drept. canonicu pag. 314. si 383) — pote-se si sub ce numire se pote subsumā congressulu a asiā numitei provincie metropolitane gr. or. d'in tiererele ungurene? suntu sinodele eparchiale a le dieceselor Transilvaniei, Aradu, Caransebesiu prin numit'a lege dietale garantate? (dupa ce aceste sinode intr'insa nu suntu mentionate, ci numai congresele inarticulate) mai avē-vomu sinode eparchiale si mitropolitane, ori suntu acele-a metamorfosate in congressu? Si daca e, nu este atunci vatemata autonomia besericesca?

In privinti'a acest'a legea nu dīce nemica, cātu intrebările aceste suntu justificate cu atātu mai multu, cu cātu in trecutu vedemu, cā eparchiele serbesci — afara de congressulu nebasatu pe canone, — de feliu nu au țienutu sinodele eparchiale prescise, — cu cātu mai incolo de la Sabiu sufla ventulu, cā deputatii congressului d'in Eparchia trans. gr. or., — de si acēt'a e asiē de fericitā, a posedē unu sinodu eparchiale, si o lege electorale d'in an. 1864. — s'ar alege directe prin alegatori, — octroindu-se impartirea Eparchiei in 20 de cercuri de alegere, dupa una modalitate arbitraria.

Reformatii, Evangelicii, Unitarii toti au si le apera cu barbatia sinodele lor eparchiale, — insii catolicii, cari pana acum s'au gubernatu absolutistice, — numai asta erna țienura o adunare la Belgradu spre a-si eluptā unu sinodu eparchialu. Ore fratiloru ardeleni stā-li-ar' bine, candu s'aru lapedā de lege a ce o-au adusu insii, si si-ar' jertfi autonomia — sinodele, legile etc — pentru lintea sarbeda a octroarei?

Aradaniloru si caransebesianiloru inca li-ar' conveni mai bine, daca si alegerile deputatiloru d'in sinulu lor pentru congressu, s'aru face prin sinodele eparchiale conchiamate inaintea congressului — fia si pe bas'a legei electorale a sin. trans. d'in 1864, cā-ci in sinodele aceste, un le este adunata fruntea inteligintiei besericesci, — zace mai multa garantia in contra iregularitatiloru, ce adeseori se intempla la alegerile de prin cercuri, — deorece mai incolo, mai multu se pote justificā aplicarea unei legi constitutionali en bloc, de cātu unu Octroi de la 2—3 insi.

Congressulu conchiamandu va avē — de si clericii suntu representati numai 1/3 parte, — majoritate clericale, deorece majoritatea absoluta d'in 90 de voturi este 46. Acum 30 preoti facu 30 voturi clericali, — 10 oficiari granitari inca voru votā cu d'insii d'in motive ministeriale, 6 voturi usioru se voru potē gasi pentru clerici intre cei 50 mireni.

Ce se atinge de locul, unde se va țienē congressulu, — audfmu, cā acel'a nu se va țienē in Resinari, precum proiectā-se representatiunea arhieresca d'in 26 aug. 1865, ci abuna sama in Sabiu, deorece, de si opidulu Resinari ar' aduce tote sacrificieele posibile in asta privintia, — acolo de abia suntu 5—6 locuitori cu comoditā de locuintia, ce ar potē cede pe sam'a cuviosiloru, precuviosiloru, ilustriloru ablegati congr., — era ceialalti suntu intogmiti numai dupa cerintieele lor primitive si modeste. Mai vinu apoi impregiurările fatali, cā nu suntu sale de conferintia, nu ospetarie, nu concurentie de aceste, si in urma, cā togma pe tomna pana la Craciunu, — candu s'ar conchiamā congressulu, — cade in Resinari saisonulu facerei sēului d'in oi ingrasiate. *Omega.*

Selagiu, 19 iuliu 1868.

Inteleginti'a romana d'in Selagiu, condusa de pietatea, cu care detoresce umbrelor nemuritoriulu si conducatoriulu geniu alu natiunii romane d'in anulu 1848, Simeone Barnuti, — la initiativ'a Revdsmului can. on. Ioane Cucu s'au coadunatu pentru servirea unui parastasu la 7-a iuliu a. c. in Supurulu de josu; — unde dupa sunetulu clopotelor adunandu-se poporu numerosu, sub pontificarea r. D. C., cu asistinti'a aloru patru protopopi, langa melodiosulu tonu alu corului cantaretu constatoriu d'in junimea scolaria, s'a sierbitu cultulu divin, radicandu-se parastasu in refrigeriulu animei mentorelui natiunii, cu care ocaziune s'a țienutu si una panageria prin I. V. pentru incunoscentiarea poporului pietosu despre serbatorea dīlei.

Acēsta dī de convenire a intielegintiei romane d'in Selagiu a fostu o dī multu dorita, si asceptata de toti aci'a, cari sentiendu greutatea evenimentelor politice venite preste natiunea romana de doue diecenie in coce, cunoosceau necesitatea unei consultări asupra procederei viitorie fatia cu politica inaugurate preste noi si fāra de noi; pentru acea dupa finirea parastasului unu instinctu naturale, o voce ce resuna in anim'a romanului totu-deuna, candue vorba de aperearea esistintiei natiunale, ne chiamā in localitātile scole comunale la o conferintia amicabila, unde dupa o desbatere serioasa, ce meritā momentositatea cestiunei puse pre tapetu, intieleginti'a adunata, considerandu nemultiā mirea generale provenitoria d'in politica domnitoria, prin care nu numai natiunea romana d'in Ungaria

si Transilvania se desconsidera si ignoredia intr'unu modu necompatibile cu drepturile, ce-i competiescu, dara si autonomia si intregitate Transilvaniei se nimicesce;

considerandu cā poporu romanu Selagianu are la diet'a tiererei neci unu deputatu d'in senulu sēu, care sē-i interpretie convictiunile si dorintieele lui;

avendu in vedere si reverinti'a cātra barbatulu, a carui memoria o serbaramu, si care s'a luptatu pana la morte pentru nedependinti'a natiunii romane, pentru autonomia si intregitate Transilvaniei; ca supusi credintiosi ai Maiestātii Sale si fideli cetatiani ai monarchiei aducendu-ne a minte de juramentulu depusu in campulu libertātie la anulu 1848 ne țienemu de o striusa detorintia, cu acēta ocaziune, a ne dechiarā, cā:

a) aderāmu si asta-di cu tota credinti'a principieloru si pretensiuniloru prochiamate serbatoresce de natiunea romana in adunarea generala de la Blasiu, d'in 15/3 maiu 1848.

b) dorimu si sperāmu țienerea unui congressu natiunale a tuturor romaniloru d'in Transilvania si Ungaria, in care natiunea romana, legalmente prezentata, sēse consulte asupra negotieloru ei atātu interne cātu si asupra celoru publice, proveninde d'in referintieele politice fatia cu natiunile colocuitorie.

Dupa aceste reintorcandu-ne la cartirulu laudatulu Domnu Canonicu, care a datu unu prandiu stralucitu in onorea dīlei, arangiatu pentru 60 persone, un le s'au ralicatu mai multe toaste pentru barbati meritati civi'i ai natiunii, pentru P. S. Loru episcopii d'in Oradea-Mare si Gherla, — pentru domnulu casei, a caruia erā si dīu'a onomastica, si care vrendu a satisfacē dorintiei publice, a datu ocaziune pre cum la depunerea tributului, cu care detoriamu cātra barbatulu bine meritatu pentru natiune, — asiē si pentru a ne potē consultā a supr'a afaceriloru nostre. u.

D'in Marmati'a, iuliu 1868.

O sulitia implantata in pieptu de mama.

Tota lumea scie, cā in 46 comune d'in Marmati'a locuiau romani curati, — tota lumea scie pote si despre desele straformări si anesări ale Marmatiei d'in tempulu trecut, candu cātra Transilvania, candu era cātra Ungaria, dar' pentru romanii Marmatiei nici un'a lovitura n'a fostu mai sangeratoria ca desbinarea besericesca da cātra metropoli'a Blasiului, si anesarea lor cātra dieces'a Muncaciului.

Lauda ceriului, cā reanasandu-se Marmati'a in deceniulu trecut cātra nou creat'a Episcopia romana a Gherlei, norii cei grei, ce amenintiau cu innadusire natiunalitatea nostra au disparutu, si Marmati'a era si-cunosce pe mam'a sa cea dulce, propasindu spre bucuria natiunii romane; — viermi inse totu au mai ramas, cari cu dinti de fariseu rodu la radecin'a trupinei natiunale.

Capital'a Marmatiei este Sigetulu, orasiu poliglotu, locuitu de unguri, romani, rasi, judei etc. Romanii dupa moda vechia de pe la noi avura baserica comuna cu rusii; la trecerea parochieloru romane cātra dieces'a Gherlei dupa preponderanti'a romaniloru preste rasi, dupa dreptate trebui si Sigetulu sē fia trecut in partea romaniloru, dorere inse! si infamia celoru lasi si nepasatori, cā prin intrig'a unoru romanii renegati poporulu romanu-binesentitoriu altcum — d'in Sigetu si Costiuiu (Rohnaszék) remasera spre marea nostra dauna in man'a rusetului, anesati cātra dieces'a Muncaciului, cu preoti de rusu in frunte, — pardonu, cā nu toti suntu rusi!

Lumea are o gura rea, pentrucā in ast'a privintia forte multu invinuesce pe Rvdissimulu D. Vicariu Petru Anderco, d'in Sigetu, care ca vicariu romanu si rusu in 50 de ani in Marmati'a trebui sē scie mai bine ca ori si care altulu numerulu credintiosiloru romani si rasi, prin urmare cunooscedu mai perfectu relatiunile potē multu contribui la lamurirea adevrului.

Cumca daun'a nostra natiunale prin izolarea romaniloru de la beserica d'in Sigetu este enorma, fie cine se-va convinge deca va judecā seriosu, cumca aci in Sigetu se afla pretorialu Comitatalui, scolele gimnasiale, normale, tote-tote. Romanii d'in Comitatulu mai in multe renduri au cercatu vindecarea ranei acesteia, au petitiunatu, au cerutu concessiune a. a. in se totu fāra resultatu.

In anulu acest'a demandandu-se de la locurile mai inalte o conscriere noua a poporatiunii, comisiunea conscrietoria firesce s'a prezentatu si la Rvdissimulu D. Vicariu Anderco si fiulu sēu prezentatu, dar ce sē vedi! acosti domni in protocolulu de conscriere se inscriesera de „rusi“ — er' la observatiunea ampoiatalui conscrietoriu cumcā se roga de iertare, dar' comisiunea dniesale cu multu e mai serioasa de cātu sē lase a intrā glume in rubrica, Dlu Vicariu P. Anderco respunde: „irja csak a mint mondom, mert én tudom miért van ez.“

D. Anderco e nascutu romanu, ba rusesce nici nu vorbesce bine, consangeniuli toti i suntu romani, m. o. domna scia s'a asemene e romana d'in famili'a onorata Borbola, inefiulu dnielor sale Georgiu concedu cā e rusu, dupa principiu: zápám, zanyám tot volt, én eszta magyar meg yagyom. —

Lumea vorbindu multe, se intempla de multe ori, de vorbirea si adeveru. Se dice ca fapt'a dlui Vicariu Petru An- drea cu negarea natiunalitatii sale, cu infigerea pumnalului in spatul nevinovatu alu mamei sale, nu a fostu atintata spre ruinarea si impiedecarea romanilor in sperantia de veni candva in posesiunea justa a parohiei Sigetului; si o resbunare infernale in contra romanilor pentru nepar- tinitatea fiului seu Georgiu la alegerea mai recenta a ampoiati- onarilor constitutionali, — me ierte in se dnia sa deca i o spunu deosebi ca pe romani nici ca s'a radfimat, fiindu siguru deosebi alegere d'in partea ungurilor, cine e dara de vina deca nu sa a lunecatu d'entre 2 luntri?

Me ierte dlui Vicariu Anderco dar glum'a Dniei Sale de gastam de demna a o produce pe mesa publica, deca nu e lipsa de ea ca de unu buchetu de flori spre infrumse- timentu tabloului gatatu totu de pre Cinsti'a sa in frumosu re- ceptu de 50 de ani, ca Vicariu romanu alu Marmatiei, ca elu si conducatoriu vrednicu de lauda alu teneriloru ro- manu marmatianu in scolele Sigetului, Slava! — Slava!

Publiculu si natiunea romana si-pote gratula ca su- cerentia si tenerimea d'in Marmatia n'au ascultatu nici ur- tate bucinului pastorului seu, ca-ci altcum serman'a turma de multu era dusa in sghiaburle vulpiloru si a lupiloru.

Altcum cu bucuria potu asigurã cumcã pe dî ce merge de totu mai impucina numerulu celoru ce infigu pumnalulu in spatulu nevinovatu alu mamei dulce cr.

De sub fagulu Popei 14 iuliu 1868.

Tendintie magiarisatorie.

In siedinti'a trilonaria a comitetului comitatensu d'in comitatulu Aradului, tienuta in 7 si d'ilele urmatorie ale l. c. se-amu convinsu in deplinu, in câtu ni voiescu fratii unguri deosebi, abstragendu de la celelalte natiunalitati tote remediile deosebi, si incercandu-se cu tote poterile a nimici si cea mai argustata autonomia comunale, ce-o aveau comunele si sub protectoriu, pre cum se voru convinge on. cetitori d'in urma- riele intemplantie.

Comitatulu Aradului, avendu sub dispositiune numai o comitatiune filantropica, asiã numita „Bibiciana“, in sensulu testamentului alege in totu anulu, pe calea concursului deosebi de stipendisti d'in studintii sermani, cari sunt seu in ru- mania cu famili'a Bibiciana, seu — nefiindu de acestia — d'in comitatulu romano-catolici, cari se destingu prin propasire in sciin- te deosebi moralitate, si midilocindu incuviintiarea alegerei la lo- curile mai inalte li distribue competinti'a d'in fundatiunea Bibiciana. Fratii magiari, ca nu cum-va si romani de religiu- na greco-catolica s'au pretinda impartasirea in stipendiele Bi- biciane, s'au ingrigitu de tempuriu a scuti fundatiunea acest'a comitatulu romanilor; asiã dara conducatorii comitatului, dupa unu planu istetiu, dându ocaziune representatiunei cetatii ara- dene a recurge la ministeriulu de cultu pentru infintiarea unui leu rom. cat. in cetatea Aradului, i oferir a cu generositate fundatiunea Bibiciana a loru 90 stipendisti sermani, — cur- vandu cu moduru acest'a ocaziunea, ca s'e mai pota studintii romani gr. catolici recurge pentru stipendiele Bibiciane. *)

Daca luãmu in socotintia, ca partit'a deachiana, ca ma- rianitatea comitetului comitatensu, n'ã part'a indreptatã a vio- la testamentulu femeiei cu numele Bibiciu, carea a infintiatu fundatiunea comitatense era nu orasianesca atuncia intentiu- rea ungurilor e invederata, si nu lasa nimicu de dubitatu, ca ea percede pure numai d'in indemnulu, de a curmã ocaziu- na tineriloru gr. catolici, ca romani, a se impartasi in stipen- diele aceste.

Daca luãmu in consideratiune, ca comunele d'in comi- tatulu Aradului n'au nici unu gimnasiu, ore nu era detorin- ta comitetului comitatensu, — ca representatiunea comita- tului — partinindu mai pre susu interesele comitatului, deosebi cele straine, s'e infintieze unu gimnasiu intr'unu orasielu alu comitatului; seu n'ar' fi fostu mai corespondentiu, ca co- mitatulu infintiandu scole agronomice prin orasielole comita- tense, s'e fia midilocitu teneriloru ocaziunea a envetiã o agri- cultura ratiunabile; apoi d'in comunele, cari sunt in apropria- rea orasieloru, inca s'ar' fi aflatu multi economi, cari aru fi datu pruncii loru la ast-feliu de scole, ca s'e-si procureze sciin- tielole de prim'a necesitate patriotica, prin ce s'ar' fi datu aven- tu agricultarei, de a coresponde chiamãrei sale sublime; juse acest'a n'ar' conveni interesulu magiaru, ca-ci temendu-se, si voru amblã la scola mai multi romani de câtu unguri, fo- losulu d'iu ast-feliu de scola lu-voru trage eschisivu numai ro- manu; apoi romanii aru pretinde propunerea studioloru si in limb'a romana, prin ce s'ar' scriblu interrogitatea magiarismulu. Asiã dara fratii unguri, ca s'e se mantuesca pre sine de casu- alitatiile aceste, — au aflatu mai cu sfatu a prodã sum'a de 40,000 fl. m. c. cetãtii Aradului spre infintiarea Liceului, de- cãtu s'e ajutare culturã poporulu comitatensu, adeca a celui romanu; mai d'ica dara cine-va, cã reuniunea comitatensa a culturii poporulu, — carea mai mare parte stã d'in fratii ma- giari, — nu si-a implinitu chiamarea intentiunata in progra- mulu ministrulu de cultu B. Eötvös, ca-ci infintiarea Liceu- lui arãdanu cu banii fundatiunei Bibiciane s'a si incuviintiãtu de ministeriulu cultulu, si cetatea Aradului, desemnandu unu loca mai potrivitu si mai curatu in marginea Muresiului — cufundatu in gunoieriu si espusu bombardamentulu, — s'a ingrigitu, ca inca estimpu s'e se incepa edificarea Liceului, ala- turandu-se langa Liceu, de dupa planulu ministerialu, si o

*) Este de interesu a sci, capetatu-au ore pana aci tenerii romani gr. catolici ajutore d'in acea fundatiune seu ba? si cã intru intielesulu testamentulu potã s'ar' sperã ajutorie pentru romanii gr. catolici, numai propter vinculum religionis. Red.

capela romano-catolica, unde, in fiecare di, s'e se celebreze si asculte mis'a pentru iertarea sufletulu repositate Bibiciu, ca-ci a infintiatu Liceulu,

Mai departe luandu-se in congregatiune si caus'a comi- tetelor comunale, partit'a deachiana cu cea mai mare furia debaca contr'a loru, pretindendu desfiintarea comitetelor, vedi bine, d'in motivulu, cã comitetele comunale, decidendu in causele aministrative si juridice, ce se tienu de sfer'a acti- vitãtii loru, demniloru judi tractuali nu li vinu bine la soco- tela, ca-ci avendu multu de lucru cu comitetele aceste, nu le potu supune, dupa placu, vointiei loru arbitrarie si dictaturei absolutistice, pre cum li succede acest'a a face cu judii si no- tarii comunali; apoi ce s'e d'icemu de spãli omnipotintii, car- rar'a, prin resistintia comitetelor comunali, nu li succede a smulge de la antistii comunali atestate si documinte false in causele urbariale, pre cum si prestarea sucurintieloru econo- mice. Inse lauda barbatiloru romani, si unora unguri libera- li, cari combatendu parerile sinistre ale contrariloru, si de- monstrandu cu argumentu luminose necesitatea comitetelor comunali, se fortã edificarea decisiunei, cã: recunoscundu-se necesitatea comitetelor comunali, se esmite o comisiune in- sarcinata cu facerea regulamentulu despre sfer'a de activi- tate a comitetelor comunale asemene si alta comisiune in caus'a liberei alegere, — fãra candidatiune, — a judiloru si notariloru comunali, care regulamentu la congregatiunea vii- torie, substernendu-se spre desbatere, se voru aduce statute regulatorie de trebile aceste. — Ca statutele acele s'e se pota aduce in favorulu comuneloru, nu ni-remane alta de doritu, de câtu a rogã pe membrii comitetulu comitatensu de natiu- nalitate romana, ca pre congregatiunea viitoria cu totii s'e se presinte, si s'e nu se indaparteze pâna la finea sesiuniloru, cã- ai fratii magiari, lasandu causele cele mai momentose pe a 5—6-a di, pre cându comitetulu comitatensu se rareste, ma- joritetea deachiana intocmesce tote causele dupa placulu ei.

Mai pe urma, in diu'a penultima, luandu-se inainte si provocarea orasiulu Haidu-Dorog despre infintiarea Episco- patulu gr. or. magiaru, cu itroducerea limbei magiare in cul- tulu divin, se partini d'in partea unguriloru cu vivate on- tusiastice. — Aicea vinu a face atente pe diecesele greco-ca- tolice de natiunalitate romana, cã deorace la adunantia d'in Hajdu-Dorogu s'au conchiamatu prin epistole si preotii d'in comunele gr. catolice ale comitatulu aradanu — ma, pe cum am intielesu, si d'in alte comitate, — unde nici unu magiaru nu se afla de religiunea gr. catolica, nu cum-va fratii magia- ri s'e se incumete a smulge comunele romane de la diecesele loru, si s'e le alature diecesei de nou infintiande, — ca asiã sucesive mai usioru s'e pota introduce limb'a magiara in cul- tulu divin si prin comunele romane, „videant consules“ ca s'e nu fia târdia desteptarea. Fabricius.

ROMANIA.

Desbaterile de Joui, de la curtea de jurati au produsu o viua si durerosa impresiune asupr'a tu- toru omeniloru de bine. Desbaterile dovedira, cã Domnitoriulu a fostu atacatu, injuriatu chiaru, in diuariulu „Strechia.“ Pe lang'acãsta crima ele dovedira si o infamia, acea-a de a s'atacã nu numai Domnito- riulu daru in sa-si August'a s'a familia.

Autoriulu aceloru versuri nu s'a potutu dovedì, cã-ci cei cari lu-cunosc, au dechiaratu cã cavale- rismulu ii oprece a numi pe celu, care cu pen'a in mana a comis si crima si infamia. Fia; dar cine este gasd'a, cine a procuratu autorelui midiloculu de a comite si crima si infamia? Cavalerismulu este fru- mosu; dar de ce cavalerismulu, care pune la spate pe celu criminale, se pune elu insu-si la spatele celui nevinovatu, la spatele unui gerante, ce este unu sim- plu servitoriu si care dechiera, cã elu nu scie nimicu mai multu de câtu cea-a ce scie unu simplu servito- riu? Consciintia juratiloru n'a fostu luminata asu- pr'a adeveratulu culpabile; dar consciintia Romani- loru se pote impacã, s'e fia atacatu Domnitoriulu si in sa-si famili'a s'a, si culpabilele crime si alu infa- miei, pre cumu si cei, cari i-au datu midilocale de a comite si una si alta, cari dechiera insii cã au platitu cu banii loru tiparirea, s'e remana nepedepsiti? Acẽst'a nu este o rusne si o dorere pentru natiune?

Acẽsta au simtitu-o comerciantii, industriasii si mai multi cetatiani d'in Bucuresci si adi, o deputa- tiune de vre-o, 20, alesa d'in sinulu comerciiului, avu onorea a fi primita la Palatulu de la Controceni la 11 1/2 ore, si a ro-ti, Mariei Sale Domnului Romani- loru urmatoriulu cuventu.

„MARIA TA!

„Sunt doui ani de candu natiunea romana, sdro- bita de felurite suferintie si inconjurata de cele mai mari pericle, radicã vocea ei unanima cãtra Augus- ta-ti familia si cãtra Maria Ta, si ceru salvarea ei.

„Rugarea sincera si ferbinte fu intielesa de croi- ca si August'a-ti familia, si, conformu traditiunii sale, Tat'a si Mam'a deslipira pe fiu de la sinulu loru, fiu- lu lasa si parinti si camiuu pentru a face fericirea si marirea unei natiuni.

„Sunt doui ani de cându Tronulu Romaniei, — dupa atãtia secli de injosire, ne facu d'in nouu, uitãndu-ne la d'insulu, s'e intielegemu, s'e simtãmu si s'e credemu in moralitate, in virtute, in patriotismu, in abnegarea, in devotamentu si in marirea Statulu Ro- manu. —

„Sunt doui ani de candu natiunea romana n'avu ati adresã de câtu simtieminte de recunoscintia.

„Asta-di, Maria Ta, cu anim'a sangeranta de cea mai viua dorere si coprinsi de indignare, Te rugãmu, ca delegati d'in partea Comerciiului si a mai multoru cetatieni, a ne dã voia s'e depunemu la picioarele Tro- nului, protestarea ce mai multe sute de cetatieni fa- cem Ministeriulu Mariei Tale, contr'a crimeloru ce unii sicari, straini natiunii ca si Presei, se servescu cu d'ins'a spre a le comite cu impunitate.

„MARIA TA!

„Nu potemu gasi alte cuvinte, cari s'e pota es- prime ceea ce simtãmu, de câtu cã amu rosã dea fi Ro- mani, daca n'amu scl, cã cei cari abusa astu-felu de sant'a libertate, ce Romani'a ti-datoresce, ne avendu nici credintia, nici lege, nu potu avẽ natiunalitate, nu suntu romani.

„Crede acẽst'a Maria Ta si nobila-ti anima s'e nu suferẽ de rusnea ce ni se face noue.

„Uita Maria Ta, cã-ci noi nu uitãmu.“

In fati'a unoru asemene simtieminte n'avemu de câtu a ne inclinã, si a cere voia s'e ne fia si noue per- misu la rondulu nostru, a dice d'in partea Presei celei adeverate — sicuri, cã ori-care ar' fi divergin- ti'a de opiniuni ea va fi cu noi in acẽsta privintia — cã in adeveru acei omeni suntu straini Presei romane precum suntu straini si simtieminteloru natiunii; cã nu numai nu suntu romani, daru nu suntu nici pa- rinti, nici soti, nici frati, nici omeni chiaru, acei cari au facutu s'e vibreze de dorere cea mai santa corda a animei Domnului Carolu I.

S'e ne fia iertatu s'e d'icemu Domnitoriulu, in numele Presei celei libere, si care voiesce in adeveru libertatea: — Erta-i Maria Ta, in favorea aceloru mii de voce ce de doui ani nu inceteza a binecuventã Augusta-ti familia, si a se rugã pentru fericirea ce- loru ce au datu bucuria bucuriei loru, pe fiulu loru iubitu pentru fericirea si regenerarea Romaniei.

Erta-i Maria-Ta! cã-ci acea durere de cari su- feri este unulu d'in spini, ce suntu in tote coronele aceloru, cari voru s'e scape si s'e regenereze o so- cietate.

Uita mai cu sema, cã-ci natiunea intrega, ca si comerciantii d'in Bucuresci, vede, simpte, intielege si tiene minte.

„Rom.“

Noutati Straine.

FRANCFIA. In 19 l. c. se tienu consiliu minis- teriale. Innainte de tienera acestui consiliu impera- tulu primu in audiintia pre maresialulu Canrobert, pre senatorulu Laguerronniere si pre nunciulu papa- le, cu care petrecu mai bine de 1/2 de ora. Dupa cãte se vorbescu in cercurile diplomatice, gu- vernulu papale a dechiaratu guvernulu francesu, cã s. parinte nice decãtu nu are in entiane a eschide pre principii mireni de la conciliulu ecumenicu, ce se va tiene in dec. 1869. Si impartesirile ce nunciulu a facutu imperatulu in audintia acẽst'a inca s'e se fia referitu la acestu obieptu. Relatiunile intre cabine- tulu de Parisu si celu de Rom'a, era-si s'a imbunitu intr'atãta, in câtu se crede, cã in urma tota-si va succede a mai imblãndi pre s. parinte fatia cu Ita- lia. Imperatulu Napoleonu a caletoritu de la Fontai- nebleau la Bèville si Plombières, luandu-si drumulu preste Montereau si Troyes, cari cetãti inca nu le-a cercetatu pan acum neci odata. Se dice, cã presedin- tele corpulu legelativu, dlui Schneider, ar' fi promis imperatulu, cã-si va pune tota silintia si influintia ca sesiunea s'e-se pota inchiaia pre 25 iuliu.

SERBIA. Scirile mai noue d'in Belgradu spunu, cã noulu guvern si-dã tota silintia pentru a multie- m natiunea in tota privintia. — Acestu guvern a pensiunatu pre tote persoane neplacute si suspecte d'in statulu oficialiloru: primesce tote gravaminile, si, precum se aude, in tempulu celu mai de aproape va s'e publice pre momento-ele legi despre libertatea de presa, despre respunsabilitate ministeriale si des- pre regulamentulu scupeiinei. In 17 l. c. fu pensiun- natu prefectulu cetãtii Belgrad, Mihailu Barlovac d'in cauza cã a fostu atãtu de slabu si n'a descoperitu complotulu de cu bunu tempu, totu in diu'a ace'a s'a arestatu famosulu Majstorovic. In 23 l. c. se conti- nuã pertratarca judecatoresca contr'a asasinatiloru principelui Mihailu. V'au facutu marturisiri momen- tose si descoperiri noue. Asiã, a prinsu judecatori'a mai multe epistole de a le lui Paulu Radovanovici, cari le-a scrisu acẽst'a, de candu e arestatu lui Petru Carageorgieviciu fiulu exprincipelui citatu inuaintea tribunalulu, si mai multoru consangeni de ai exprin- cipelui. Elu dedese aceste epistole tutorulu seu, cã- rui-a i erã iertatu s'e-lu cerceteze, ca s'e le immanueze respectiviloru, inse d'in intemplantie lucrulu fũ desco- peritu, si asta-di epistolele suntu in man'a judecato- riei. In 19 l. c. s'a tienu parastasu in beseric'a metropolitana d'in Belgradu, pentru repausulu sufle- tulu principelui asasinatu. Baseric'a erã schimbata intr'o casa de doliu. In drept'a si in stang'a paretii

erau obdusi cu postavu negru pana susu la boltitura, era inaintea altariului se radica unu catafalcu de o marime staordenaria, a carui acoperementu portă mai multe incriptiuni. Baserica era indesata de omeni. Principele Milanu era incungiuraturade consiliulu regintiei, toti ministrii si consulii erau de fatia. Una tacere adenca domnia in baserica, precandu inainta metropolitulu spre catafalcu, si standu inaintea lui, rosti in tonu solenu urmatoriele cuvinte; „Totu poporulu serbescu deplange pierderea neuitatului Mihailu. Acestu doliu generalu, acesta intristare d'in tote partile, areta sinceritatea simtiemintelor toturoru; pentru ca la intristarea serbiloru d'in principatu iau parte si ceialalti serbi, afara de principatu, ia parte totu slavismulu. Nefericitu Kosovopolje, ca-ci ai impinsu serbismulu in abisu! tu n'ai treditu inca pre nefericitii nepoti ai lui Vuk, blastemulu planeza inca asupra lor, ei inca continua cu tradările si cu aposiasia, indemnati de egoismu spurcatu. Ah! n'a cursu destulu sange nevinovatu de man'a inimiciloru nostri, trebue se mai curga inca si de man'a unui serbu?!

Varietati.

*(Austria a incetatu a esiste!) De candu s'a infiintiatu dualismulu si natiunea magiara a devenitu suverana, schimbarea, respective magiarisarea numeloru proprie e la ordinea d'ilei. Cei mai zelosi in renegarea natiunii proprie sunt nemtii: asiè cetiramu mai este dile in foia oficiala magiara, ca locuitorii unui comunitati schvabesci de bucuria pentru nascerea principesei d'in urma, mane di s'au pomonitu, ca sunt toti magiari si fiindu ca „nomen est omen“ si-magiarisara numele. Dupa nemti urmeza jidanii, cari sunt totudeun'a pre partea celui mai tare si apoi fatia cu magiarii vreu se se arete recunoscatori pentru faimos'a emancipatiune. Despre slavi nu avemu date la mana, er romanii si-potu gratula, ca au scapatu de puiulu de naperca Lupasiu, acum L'epes studinte de a VIII clasa in Alb'a Iul'a. — Deca sta, ca Turci'a e antaiulu bolnavu alu Europei, atunci potemu afirma cu siguretate, ca statulu quondam austriacu e alu doile bolnavu in Europa, ca-ci la multele lui bole s'au mai adausu un'a, si adeca bol'a atatu de moderna pre la noi, bol'a magiarisarei. La rechiamările neobosite ale magiarilor, imperiulu austriacu renuncia de titulu seu istoricu, si adopteza altulu nou, care se mai domolesca pre unu momentu aviditatea magiarilor. Ca se nu ni se impute, ca suntemu partiali, lasamu se vorbesca chiaru organulu intereselor magiare d'in Vien'a. „Titulu celu nou alu Austriei, dice „Wanderer“, inca s'aru fi aflatu, si adeca Austria in viitoriu se porte titulu oficialu „staturile austriace magiare.“ Amicii providintiei oficiale paru a fi forte fericiți pentru acesta descoperire mai noua a conferintelor ministeriale, si se ostenescu acum pre cale etimologica a face gustuosa cetitoriloru austriaci acesta descoperire. Noi nu punemu multu pretiu pre title, asiè dara si acestu titlu alu Austriei noue nu face impresiune impunatoria asupra nostra, si adeca si pentru aceea, ca-ci — marturisimu pre fatia — ne pare forte rou alesu. Ce voru se insemne „staturile austriace magiare?“ Au dora existu si staturi magiare „ne-austriace“, si unde sunt acelea? Au dora in Finlandia seu in Asia apusena? Austria-Ungaria reprezenta numai una parte a tierci, ca Boemia nemtiesca seu Tirolulu italianu, dar nu reprezenta una tiera intrega, cu atatu mai putienu unu statu duplu. Mai departe, ce avemu se intielegemu sub „Austria?“ Nimicu mai multu, de catu: Austria vechia afara de imperiulu de catra resaritu; partea resaritena adeca e rupta de Austria si restulu se se numesca Austria. Unu galimathias etimologicu mai mare nu se pote afla, de catu acestu compositu ministerialu nou descoperitu; numai se pare, ca, ca tote compusetiunile nu promite durata lunga, ca-ci in „staturile austriace-magiare“ nemtiulu austriacu se orienteza numai de junetate, polonulu si slavulu nu se orienteza de locu, ca-ci cum se pote contopi intr'unu cuventu conceptulu etnograficu „Ungaria“ cu conceptulu imperiului „Austria“, prin care se se esprime una comunitate noua, si se se introduce asiè dicendu una nationalitate noua in concertulu staturiloru europene?“ — Austria a espiratu dara; fia-i tieren'a usiora, dar lacreme nu vomu versà dupa ea. Ce va veni in urm'a „staturiloru austriace-magiare?“!

*(Bibliografia.) Au esitu de sub tipariu „Cuventari besericesci, compuse si edate de Michale Nagy, canonicu lectore alu diecesei gr. cat. rom. a Lugosiului. Tomulu I. Pre dominecele postulu mare si cate-va serbatori mai insemnate. — Recomandamu acestu opu atentiunei preutiloru nostri, caror'a le va sierbi ca indreptariu binevenitu la implinirea grelei loru misiuni.

*(Bibliografia.) La redactiunea diurnalului acestuia a incursu „Cestiunea oriintelui in fatia dreptulu publicu european si a tratatulu d'in Parisu, de Sava N. Sioimescu, doctoru in sciintiele politico-administrative. Bucuresci, tipariulu lui C. N. Radulescu. — Cuprinsulu acestui opu forte interesantu si de mare insemnate pentru orientarea in cestiunile politico ale tempului presente, e urmatoriulu: Diversele scole si sorginti ale dreptulu politicu internationalu. — Ecilibru european, principiulu nationalitatiloru si cestiunea oriintelui. — Tratatulu d'in Parisu si scopulu seu finale. — Confederatiunea balcano-danu-

biana. — Situatiunea politica a Romaniei. — Armarea natiunala. — Conclusiune.

*(In Noseudu) existu pana acuma urmatoriele institutede invetiamentu: Gimnasiulu, care sta acum d'in cinci clase, scol'a normale cu patru clase, scol'a preparandiale cu doue clase, si una scola de fetitie. — Statulu personale alu profesoriloru: Gregoriu Moisilu directore, Teodoru Dumbrava prof. ord in clasa I, Octaviu Baritiu, ordinariu in cl. II, Leonu Pavelia ordinariu in cl. III, Florianu Motiocu ordinariu in cl. IV, Ioanu Papiu ordinariu in cl. V, Massimu Popu, Nicolau Popu. — Numerulu scolariloru In clas. I-a 35., 31 gr. cat., si 4. gr. or., In clasa II-a 32, 28 gr. cat. si 4 gr. or., in clas. III 20 elevi, 16 gr. cat. 1 rom. cat. si 3 gr. or., in clasa IV-a 17, 15 gr. cat., 1 rom. cat. si in clas. V. 17, 13 gr. cat., si 4 gr. or. Sum'a totala 121, d'intre cari 118 sunt romani, 2 mag. si unu armenu. Midiuloce de invetiamentu: Bibliotec'a, unde se afla 387 opuri in 777 tomuri, cari tote parte sunt donate parte procurate pre spesele fondulu scolare, afara de aceea se mai afla 6 mape si 2 atlasuri, in museulu fisico-naturale se afla una colectiune de minerale; una colectiune zoologica, una colectiune botanica forte copioasa, 50 de modele de cristale, cate-va corpuri pentru desemnari geometrice; o copia a unei medalie de argentu cu inscriptiunea „ocupata Dacia“ si V. T. I. R. Pentru biblioteca si museu sunt preliminati 200 fior. pre anu, o suma pre moderata.

Statulu invetiatorescu in scol'a normale; profesori: Cosma Anca, directore si invetiat. ord. in cl. IV, Andreiu Morariu ordinariu, in cl. III, Iacoba Popu ordin. in cl. II. Isidoru Tithieni ord. in cl. I. Massimu Popu, Leonu Pavelia, Ioane Secuiu. Numerulu scolariloru dupa clase. — In clasa I-a au fostu 60, 53 gr. cat., 3 rom. cat., si 4 gr. or.; in clasa II-a 56, 51 gr. cat., 2 rom. cat., si 3 gr. or.; in cl. III. 62, 57 gr. cat., 1 rom. cat. si 4 gr. or. In clasa IV 80, 70 gr. cat., 10 gr. or. Sum'a totala 258. Adeca 252 romani, 4 germani si 2 slavi Midiuloce de invetiamentu are forte putine

*(A peritu) unu colonelu alu honvediloru d'in 1848. cu numele Beniczky, care in tempulu d'in urma, dupa cunoscut'a certa, ocupu loculu lui Perezel in comitetulu centralu alu reuniunii honvediloru. D'insulu capeta la locuint'a sa, nu departe de Pest'a, una epistola, in care lu-rogu cine-va, ca pre cutare di si la cutare ora se se afle la capulu punei de fieru de preste Dunare, unde lu-accepta unu omu, care-lu va conduce la unu honvedu betranu, care fiindu pre patulu de morte ar' fi doritu a-i comunica lui Beniczky mai multe scrisori interesante. Beniczky si veni pre diu'a acea la Pest'a, cerceta pre mai multi cunoscuti ai sei, si de cu sera, la ora anumita, se trase catra punte, loculu destinat pentru intelnire cu scrietoriulu acelei. De atunci nu l'a mai veditu nimene, olu a disparatu fara urma. Se facu cercetari in tote partile, si pentru acel'a, care-lu va afla, viu ori mortu, se asecura una remunerare de 500 fl. Faimele cele mai diverse corculeza despre motiv el o acestei despareri misteriose.

Sciri electrice.

Vien'a, 22 iuliu. Ministeriulu de comerciulu a incuviintiatu infiintierea a 200 oficie noue postale in Boemia.

Lisabonu, 22 iuliu. Ministeriulu nou s'au formatu sub presiedinti'a lui Bandeira. — Consiliulu de statu pledeza, se se conceda ducelui de Montpensier a locu in Portugalia.

Vien'a 22 iuliu. „Presse“-a vechia dice, ca in Boemia se facu pregatiri pentru negarea dărei. Inainte de amedia-di se aduna una multime de poporu inversiunatu, d'in cauza ca unu politiaiu ranigreu pre unu surugiu.

Vien'a, 23 iuliu. Regimulu va tramete unu comisariu ministerialu la Triestu. — Vicepresiedintele casei deputatorulu, Hopfen si-a depusu mandatulu.

Vien'a, 23 iuliu. Conferinti'a internationala de telegrafe si-a inchiaiatu lucrările in 21 l. c. prin suscrierea documintelor, cari contienu revisiunea tratatulu de statu, inchiaiatu in Parisu in a. 1865; prin esperintiele mai noue, mai vertosu inse prin estinderea acelu tratatu a supra tierelor asiatiche au devenitu necesarie mai multe modificatiuni esintiale. — Afara de tratatulu acest'a s'a elucratu unu regulamentu pentru sierbitiu, si s'au inchiaiatu intre staturile vecine tratate speciale, pentru moderarea tarifelor si regularea modalitatiloru computelor. Prin conferinti'a acesta s'au adusu in legatura strinsa tote administratiunile telegrafelor europeice si asiatiche si s'a satoritu unitatea perfepta nu numai in relatiunile de dreptu publicu ci in tota manipuliunea linielor telegrafice d'in lumea vechia. Pentru liniele mai lungi s'a introdusu aparatulu lui Hughes, si s'au moderatu tarifele, mai vertosu pentru corespundintiele indiane. Speditarea telegramelor prin

posta in locurile acele, unde nu existu oficie telegrafice, se face gratis. Regimulu d'in Elvetia s'a infiintiatu conducerea unui birou centralu pentru compunerea tabelor statistice si redigerea unui organu comunu; pertratările diplomatice si de dreptu publicu ale regimulu presiedialu s'au incredintiatu pre trei ani guvernulu d'in Vien'a. — Dispusetiunile aceste voru intru in valoare in 1 ianuariu 1869, conferinti'a europeana urmatoria se va tieni in a. 1871 in Florinti'a. Notariulu Vigier s'a decoratu cu ordulu coronei de feru clas'a III.

Belgradu, 23 iuliu. Asta-d' s'a inceputu continuarea procesulu contr'a atentatorilor. Procuratorulu statulu propune pedepsa de morte pentru Miloisevits, administratorulu bunurilor principale Karageorgevits, si pentru Simonu si Svetozaru Nadovits; in contra principelui Karageorgevits si secretariulu lui, inchisore pre 20 ani in casa cetiuuala.

Belgradu, 21 iuliu. Pentru intemeierea unui monumentu in onorea espiratulu principe Mihailu, si pentru edificarea unei baserice votive, in loculu unde principele fu asasinatu, s'a formatu in Belgradu unu comitetu centralu, care invită poporulu la contribui pie.

Florentia, 22 iuliu. „Ital. Corr.“ publica una nota prusesca de la 19 iuniu 1866, cetita de Lombomora in siedinti'a de eri a camerei, in care Prusia propune intregulu planu de operatiune in resbuia pentru armat'a italiana. Jurnalele constateza momentuositatea acestui documentu nepublicatu pana acuma si-lu critica.

Publicatiune.

Subscriulu am onorea a aduce la cunoscenti'a onoratulu publicu, ca fiindu absolutu prin decisiunea pre-inalta c. t. d'in 29 novemb. 1867 de servitiulu ulterioru ca asesore alu tablei regie judiciarie transilvano si pensiunatu prin decretulu inaltulu r. ministeriu de justitia d'in 10 febr. 1868 cu art. 274 i. m. e., fara a fi fostu bataru ascultat, ori intrebata, si am alesu procuratur'a de fiitoria mea ocupatiune si ca dupa servitiu in ramulu judecatorescu mai de 19 ani, mai aspu nendu-me si censurei advocatiale, si reesindu de sub censura cu calculu de eminentia — mi-am publicatu diplom'a advocatiale in 26 iuniu a. c. in municipiulu opidulu nobilitatu, Aiuda, conformu ordinatiuniloru viginti — si ca dupa implinirea acestoru formalitati am deschisu cancelari'a de procuratur'a aici in Aiudu, — deci oferu servitiulu meu ca advocatu onoratulu publicu in causele sale obvenienti mai alesu la tribunalele d'in Comitatulu Albei infer. si la tribunalulu Cetatei Albei Juliei — veri de ce natura voru fi acele — civili, contraverse, ori ereditarie necontroverse, urbariali, cambiali, ori politice si financiali, in ori care limba d'in cele trei recunoscute in tiera prin lege.

Aiudu, in 10 iuliu 1868.

Nicolau Gaetanu,

asesore alu tablei regie jud. transilvane in pensiune si advocatu.

Incunoscentiare.

Subscriulu am onorea, a da multu onoratulu publicu de scire, ca eu am primitu deponeriulu de capetenia alu beuturi de intarire, afata prin Ilustritatea Sa domnulu Vartolomeiu de Gombos.

Rogu dara pre onoratulu publicu, ca pentru a acceptu trebuinti'a beuturi aceleia se se indrepte catra mine. Aca beutura de intarire n'are lipsa de laud'a nostra; ea prin calitate eminente si calduose multiamiri, mai ca fiesce carni este destulu cunoscuta; totu-si nu afu de prisosu, pre scurtu a atinge, cumca prin intrebuintiarea ei bonatatea omului e mai pretiosa, sanitatea, de multe influintie periciose, precu de recea, de slabitiunea stomaculu s. a. se mantuesce, prin prefacerea sangelui, prin intocmirea umedieloru amaritunagurei inceta, si cei languedi in scurtu tempu si-potu recastigi poterile trupesci, si sufletesci infrante; calatorii pre mare se mantuescu prin ea de neplacerile gretiose; si dupa esperinti'a mai noua gingiele putregiose, daca se freca cu aceea, si-recastiga era calitatea sa.

Buteilele sigilate si cu invetiatur'a cuvenita provedinte se capeta cu 70 cr.

In Bucuresei se capeta la D. apotecariu (speceriu) Ed. Iul. Rindorfer.

Cu o cale provocu pre acei domni apotecari, si negotiatori, cari dorescu a tieni deponeriulu de acesta beutura se se indrepte catra mine

Ludovicu Varga

agintele agentiei de economia a ministeriulu ungurescu regesu in Pest'a, piati'a lui Iosifu Nr. 14.

Proprietariu, redactoru respunditoriu si editoriu:
ALESANDRU ROMANU.